

posudek souhlasně, a že posudek jest opatřen důvody, nelze pokládati za věcný důvod pro zamítnutí návrhu, neboť předchozí upozornění a poučení znalců a formální bezvadnost posudku nikterak přece nevylučují, že odhadní cena pozemků nebyla snad stanovena způsobem zákonným, totiž tak, jak měla býti stanovena dle Šu 103 nesp. pat. a §§ 305, 784 obč. zák. (srv. též rozh. čís. 440, 3654 sb. n. s.).

Čís. 5973.

Pozemková reforma.

V dovolacím rekursu do usnesení o přejímací ceně zabraného majetku musí stěžovatel vždy udati, že a který z přípustných důvodů uplatňuje.

Pod § 46 náhr. zák. spadá výtka, že nebylo použito předpisu Šu 42 a) náhr. zák.

Nabídka vlastníková, zastavující zvyšování srážky, musí se státi ještě před termínem, kdy zvýšení nastává. Rozhodným jest den, kdy nabídka došla Státnímu pozemkovému úřadu. Nabídka musí se státi před počátkem roku, za něhož se srážka zvyšuje. Přijetí nabídky se nevyhledává.

§ 9 vládního nařízení ze dne 21. ledna 1921, čís. 53 sb. z. a n. předpokládá trvalé zlepšení pozemku důsledkem provedených meliorací, § 3 a 4 plodnost půdy mimořádně zvýšenou vydatným h n o j e n í m. Zvýšení není ponecháno na vůli Státnímu pozemkovému úřadu, nýbrž jest jeho povinností, jsou-li podmínky splněny.

Nelze přihlížeti ke škodě, jež vznikla nepřevzetím strojního zařízení.

Snížení hranice přírážek z 30% na 5% dle nařízení čís. 296/22 platí i pro škodu dle Šu 43, poslední odstavec, náhr. zák.

Slůvkem »zejména« v druhém odstavci Šu 43 náhr. zák. vypočítávají se pouze příkladmo případnosti vytčené v první větě, kdežto investice, provedené před 24. dubnem 1919 (1. srpnem 1914) měly zůstatí bez zřetele.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1926, R I 273/26.)

Do rozhodnutí Státního pozemkového úřadu o rozvrhu přejímací ceny za zabraný majetek podal vlastník stížnost, již s o u d p r v é s t o l i c e (zemský soud v Praze) nevyhověl. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Co se týče především výtky, že nižší stolice soudní nepřezkoumaly postup Státního pozemkového úřadu, a neprojednaly stěžovatelovy vývody, musí výtka tato zůstatí bez povšimnutí, neboť nižší stolice odpověděly stěžovateli na jeho stížnosti zevrubně a on má nyní v poslední své stížnosti udat, co proti jich rozhodnutí má, jednotlivě a konkrétně, aby Nejvyšší soud věděl, ve kterých jednotlivých bodech má rozhodnutí rekursního soudu přezkoumati. Není věcí Nejvyššího soudu, by se teprve

z ostatního obsahu spisů a zejména dřívějších stížností dopátrával, s čím asi stěžovatel není spokojen a v čem tedy napadá rozhodnutí poslední předchozí stolice, nýbrž to mu má říci stěžovatel ve své dovolací stížnosti, a jen, pokud by určitou otázku jako bod nynější své stížnosti zcela zřetelně a konkrétně vytkl, mohl by se k vůli ušetření psaní odvolati i na vývody ve spisech již ať kdekoli obsažené, není však přípustno, aby si ulehčoval práci tak, že by ani body stížnostní neudal a žádal za přezkum generální. To platí nejen o každé stížnosti, nýbrž zvláště o stížnosti do rozhodnutí o přejímací ceně za zabraný majetek, která dle §u 46 náhr. zák. přípustna jest jen z určitých důvodů tam vyjmenovaných, takže stěžovatel musí vždy udati, že a který z těch přípustných důvodů uplatňuje. Ostatně neprozkoumání a neprojednání stěžovatelových výtek a vývodů v nižších stolicích nemůže zakládati vadnost a neúplnost soudního řízení, za jaké to stěžovatel uplatňuje, nýbrž nejvýše nesprávnost soudního rozhodnutí, neboť soudní stolice jsou v této věci povolány právě jen k tomu, by o ceně rozhodly, nikoli však aby o ní prováděly šetření, protože bylo-li by řízení neúplné, musilo by rozhodnutí Státního pozemkového úřadu býti zrušeno a doplnění řízení jemu býti uloženo. Lze tedy přihlížeti jen k bodům stížnosti určitě vytknutým a ovšem zkoumati, spadají-li pod důvody §u 46 náhr. zák. Ovšem sem spadá výtka, že nepoužito předpisu §u 42 a). Stěžovatel míní, že Státní pozemkový úřad nebyl oprávněn srážku zvýšiti, ježto on prý nabídku v tomto §u zmíněnou učinil, a není třeba, by nabídka ta byla Státním pozemkovým úřadem přijata. V tom má sice pravdu, že stačí nabídka, aniž by přijetí její třeba bylo, avšak závada je jiná, nabídka totiž nebyla učiněna včas. Zákon praví, že zvyšování srážky, které stoupá každým rokem počínaje rokem 1923, zastavuje nabídka vlastníkova. Nabídka tedy musí se státi ještě před lhůtou, kdy zvýšení nastává, neboť učiní-li se nabídka teprv, když zvýšení už nastalo, nebylo by možno říci, že nabídka zvýšení »zastavuje«, t. j. nedává mu vzniknouti (srv. stavění promlčení § 1494 a násl. obč. zák.), nýbrž musilo by se říci, že ho »ruší«. Avšak stěžovatel, jak sám ve stížnosti uvádí a opisy svých nabídek vykazuje, nabídky své učinil teprv podáním ze dne 26. ledna, 24. února a 4. května 1923, které tedy také teprv v uvedené dny nebo později u Státního pozemkového úřadu dojíti mohly (o včasnosti nabídky rozhoduje zajisté den dojíti u jmenovaného úřadu, ne den podání na poštu, neboť k nabídce se vyhledává, by prohlášení dostalo se osobě, které se činí, na vědomí), zvýšení však nastalo již začátkem téhož roku 1923, takže nabídka byla by dojíti musila ještě roku 1922, by je zastaviti mohla. Že tu začátek roku je rozhodný, to se podává ze základních zásad práva, ku kterým tu, když zákon se o tom nevyslovil, sáhnouti dlužno. Dle §u 903 obč. zák. platí zásada, že právo, jehož nabytí vázáno je na určitý den, nabývá se již počátkem toho dne. Ale ovšem tato zásada musí platiti rovnoměrně i pro případ, že nabytí vázáno je na určitý rok, takže tedy i tu nabývá se již počátkem roku, tedy prvním lednem. Srážka z přejímací ceny, kterou náš předpis stanoví, ovšem ale znamená právo Státního pozemkového úřadu, protože zmenšení jeho platební povinnosti.

Další výtka je, že při oceňování nebylo užito §u 9 vl. nař. čís. 53/21, ač prý mělo, ježto prý zjištěno a Státním pozemkovým úřadem vzato za prokázáno, že pozemky v důsledku nákladných meliorací jsou ve »velmi dobrém« stavu. Cit. § 9 totiž ve svém odst. 3 stanoví, že Státní pozemkový úřad může na základě odborného šetření čistý katastrální výnos, dle něhož se podle tabulek cena vypočítává a jímž se myslí dle odst. (1) téhož §u 9 a §u 8 čís. 1 průměrný výnos zapsaný v katastru k 1. lednu 1914, zvýšiti, bylo-li zjištěno trvalé zlepšení pozemku jako důsledek provedených meliorací. K správnému porozumění tohoto ustanovení dlužno si uvědomiti ještě předpis §u 3 odst. (2) a §u 4 téhož nařízení ve znění nař. č. 296/22, dle nichž má se v případě, že zvláštní okolnosti cenu podstatně zvyšují, přiznati přírážka při půdě bez budov nejvýše 5%, a že za takové cenu podstatně zvyšující okolnosti pokládá se zejména, je-li přejímaný majetek v nadprůměrném vzorném stavu hospodářském s výstavnými a dobře zachovanými budovami, s plodností půdy mimořádně zvýšenou vydatným hnojením. § 9 tedy předpokládá trvalé zlepšení pozemku důsledkem provedených meliorací, § 3 a 4 plodnost půdy mimořádně zvýšenou vydatným hnojením. Tu má pravdu stěžovatel, napadaje mínění rekursního soudu, dle něhož zvýšení §u 9 jest Státnímu pozemkovému úřadu ponecháno na vůli. To není právo Státního pozemkového úřadu, nýbrž povinnost, když dány jsou předpoklady. V projednávaném případě však předpoklady tu nejsou, neboť se má věc takto: Jak jde ze seznamu položek v napadeném rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, přihlásil stěžovatel pod lit. d) a e) meliorace, jež znalec ocenil v elaborátu a to ony ad d), o něž pouze nyní jde, úhrnem na 9519 Kč 39 h, z čehož však na pozemky přejímané vypadlo potom, jak v rozhodnutí uvedeno, pouze 5347 Kč 29 h, při čemž znalec zjistil četné vady drenáže, takže musel učiniti srážky. Ve znaleckém operátu »popis budov a zemědělské půdy« praví se pak o zemědělské půdě, že tato je velmi dobře obdělávána, dobře hnojena, místy i drenována (s hořejšími vadami), některé části parcel že však jsou tu a tam i trochu zaplevelené, a končí posudkem, že »celkový hospodářský stav jest dobrý«. Nejen tedy, že stav ten nebyl prohlášen za »velmi dobrý«, jak stěžovatel tvrdí, nýbrž ani ten uznaný dobrý stav nebyl sveden zrovna na ony, místy špatné meliorace, nýbrž hlavně na řádné obdělávání a dobré hnojení, takže skutková povaha §u 9, žádající trvalé zlepšení pozemku melioracemi není dána. Spíše byla dána následkem řádného hnojení skutková povaha §u 3 a 4, to však napadené rozhodnutí Státního pozemkového úřadu uznalo, přiznavši přírážku 5%.

Výtka další, že nebylo přihlíženo ke strojnímu zařízení a cena jeho ani částečně nenahrazena, nespadá, když zařízení to Státním pozemkovým úřadem převzato nebylo, ani pod předpisy vl. nař. čís. 53/21 a čís. 296/22, ani pod ustanovení §§ 42—45 náhr. zák. a nelze k ní tedy dle §u 46 téhož zák. vůbec přihlížeti. Zákon ke škodě vzniklé nepřevzetím objektů pořízených k hospodářství, jehož půda byla Státním pozemkovým úřadem převzata, přihlíží pouze v tom jediném případě, když nebyly převzaty budovy k hospodářství pořízené. Na stroje to nelze roširovati ani obdobně, protože oba případy jsou podstatně roz-

dílné, budovy totiž nelze přenášeti, a zůstanou tedy pravidelně nevyužity, když se jim k využití potřebná hospodářská půda odejme, kdežto stroje jsou přenosné a mohou užítkovány býti jinde nebo prodány býti jinému, kdo jich potřebuje, ať je to kdekoli.

Předpisem o budovách je předpis §u 43 poslední odstavec a to je další bod stížnosti. Předpis ten stanoví, že skutečnost, že nepřevzetím budov vznikne vlastníku škoda nevyužitkováním nákladů na stavby zejména hospodářských budov, musí při oceňování pokládána býti za okolnost, jež cenu majetku měrou podstatnou zvyšuje. Rekursní soud má za to, že toto ustanovení jest absorbováno předpisem §u 3 vl. nař. čís. 53/21 ve znění novely čís. 296/22, že tedy, když toto nařizuje, že přírážka pro okolnosti cenu podstatnou měrou zvyšující nesmí při půdč bez budov překročiti 5%, těchto 5% však bylo Státním pozemkovým úřadem v napadeném rozhodnutí přiznáno, tím věc vyřízena a nelze jíti ještě nad tuto přípustnou míru. S tímto náhledem dlužno souhlasiti, protože úmysl zákonodárce se k tomu konci nesl, jak motivy k tomuto ustanovení tisk. 3368 ai 1922 sloupec prvý al. prvá výslovně vytýkají. Sice motivy počítají s původní hranicí zvýšku do 30%, ne do 5%, jak nyní dle nař. čís. 296/22 platí, avšak k obojímu nařízení byla vláda §em 41 odst. (2) náhr. zák. zmocněna a byla-li hranice 30% snížena na 5%, musí to platiti i pro zvýšek (škodu) dle § 43 posl. odst. náhr. zák., když i tato okolnost pod okolnost §u 3 a 4 nař. č. 53/21 subsu-mována.

Také poslední námitka je bezdůvodna. Jde o předpis §u 43, druhý odstavec náhr. zák. ohledně investic provedených před 1. srpnem 1914, zda náhrada za ně přísluší, jak za to má stěžovatel, či nikoli, jak za to má rekursní soud. Aby se otázka mohla bezpečně posouditi, třeba uvésti i prvý odstavec tohoto §u, jehož je druhý odstavec pokračováním. Prvý odstavec praví, že ocenění provede pozemkový úřad, přihlédaje k osobitým vlastnostem převzatých nemovitostí a stavu, v jakém byly převzaty, a druhý odstavec doslovně pokračuje takto: Zejména budiž vzat zřetel jednak na investice provedené po 1. srpnu 1914 a jednak na meliorace. Otázka je, jaký význam má slůvko »zejména«; míní totiž stěžovatel, že když má se vzíti zřetel na investice po 1. srpnu 1914 provedené jen zejména a ne jedině, že dlužno vzíti zřetel i na investice před tím dnem provedené, jenže na ony obzvláště nebo v první řadě. Starší znění §u 43, z něhož i rekursní soud i stěžovatel vycházejí, neposkytuje pro výklad žádné opory, protože mělo podstatně stejný obsah, a liší se jen tím, že rozhodné datum je jiné, starší znění totiž stanovilo den 24. dubna 1919, z čehož však o sobě nic vyvozovati nelze, leda to, že zákonodárce uznal, že tento tak pozdní termín spravedlnosti neodpovídá, o čemž však níže pod zvláštním zorným úhlem, jenž to ostře osvětlí. Vyložiti možno předpis jen z jeho obsahu a zákonodárného důvodu. Praví-li první odstavec, že dlužno vzíti zřetel na stav, v jakém se nemovitost nalézá, a druhý uvádí dva důvody zvelebující tento stav, totiž »jednak« investice po 1. srpnu 1914 provedené a »jednak« meliorace, tedy tento druhý odstavec vypočítává druhy (způsoby) takového zlepšení stavu nemovitosti, na něž zřetel vzíti sluší, a zahajuje-li

tento výpočet slůvkem »zejména«, znamená to, že tento výpočet není vyčerpávajícím, nýbrž pouze příkladným, a že tedy jsou ještě jiné druhy zvelebení stavu, tyto dva vypočítané druhy však se musí bráti tak, jak je zákon sám popsal a omezil: je-li tedy první omezen na dobu po 1. srpnu 1914, nelze ustanovení rozšiřovati i na dobu před tím. Kdyby byl zákon myslil to tak, jak to vykládá stěžovatel, byl by prostě žádaného termínu neudal, byloť by to zcela zbytečné, když vždy, ať po něm nebo před ním investice provedena, musil by se na ni vzítí zřetel. Upozorňovati obzvláště na investice po tom termínu provedené nebylo by bývalo třeba, protože kdyby tím mělo býti jen řečeno, že mladší investice je hodnotnější než starší, že tedy »zejména« zasluhuje zřetele, vyslovovalo by se jednak něco samozřejmého, co nepotřebuje, by teprv stanoveno bylo, ale dokonce by stanovení nějakého data bylo zcela nemístné, protože pak by každé datum bylo úplně libovolné, beze vší opory v zákonodárné myšlence. Zákon chtěl patrně říci, že investice staré pozbývají ceny právě pro své stáří, a že tedy se dá stanovití termín, který jednak posud cenné a jednak ceny již pozbyvší investice přibližně rozhraničuje, a že se žádná těžší křivda straně nestane, když investice, spadající před ten termín, zůstanou bez zřetele. Když pak při novelisování zákona shledal, že se, stanoviv termín 24. dubna 1919, t. j. den vyhlášení záborového zákona ze dne 16. dubna 1919, č. 215 sb. značně přemyslel, když toto vyhlášení za rozhodný den pokládal, protože není příčiny pro toto kritérium, naopak kdo před záborovým zákonem a tedy bezelstně investice učinil, jichž hodnota posud tu jest, plný mravní nárok má, aby mu hodnota ta hrazena byla — postavil to na hořejší základnu. Chce-li se, lze i termín 1. srpna 1914 zdůvodniti jistou zevní, tentokrát však i věcný význam mající událostí: není to dle motivů žádný jiný důvod, než zřetel na začátek světové války; dle motivů ovšem prý tak, že je to střed v časovém rozpětí §u 41 náhr. zák., správněji však tak, že lze míti za to, že kdo investoval před válkou, pořídil to ještě lacino, takže dnes při paritě 1 K starorak = 1 Kč může to znamenati jen nepatrnost. Podle staršího i novějšího znění je tedy smysl slůvka »zejména« zcela jistě ten, že se jen příkladmo vypočítávají případnosti v první větě vytčené a zcela jistě investice před 24. dubnem resp. 1. srpnem 1914 provedené měly zůstatí bez zřetele.

Čís. 5974.

Stali-li se dědicové osobně ručícího společníka (komplementáře) podle společenské smlouvy komanditisty, musí býti zapsáni jako takoví s číselným udáním společenského vkladu každého z nich; nestačí poukaz na vklad jich právního předchůdce. Ve vnitřním poměru společnosti může dojítí k úmluvě, že dědicům příslušejí pouze práva a povinnosti jediného komanditisty.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1926, R I 277/26.)

Opověď k rejstříku, by zapsáni byli dědicové se společným komanditním vkladem ve výši podílu zemřelého komplementáře, vrátil r e j-